

Терещенко Д. А.,

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Падафет Ю. Г.,

Поморський університет в Слупську,
м. Слупськ, Польща

НАУКОВИЙ ПІДХІД ДО СТРАТЕГУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ВИЩОЇ ОСВІТИ

A SCIENTIFIC APPROACH TO THE STRATEGY OF IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION SERVICES

Беручи до уваги особливу значимість розвитку системи вищої освіти, підвищення якості послуг вищої освіти має здійснюватися на основі стратегування. Під стратегуванням підвищення якості вищої освіти, нами пропонується розуміти концепцію стратегічного управління процесами цілепокладання, планування і прогнозування забезпечення якості послуг вищої освіти на основі принципів форсайт-планування проектної діяльності з урахуванням сукупності факторів, що впливають на якість вищої освіти.

Типологізація факторів підвищення якості послуг вищої освіти залежно від рівня управління в системі економічних відносин, дозволяє вибудовувати стратегічні орієнтири забезпечення підвищення якості освітніх послуг у закладах вищої освіти: фактори макросередовища (фактори зовнішнього середовища опосередкованого впливу на якість послуг вищої освіти): економічні, науково-технологічні; інформаційно-комунікаційні; демографічні; інституційні [1, с. 25]; фактори мікросередовища (фактори зовнішнього середовища прямого (безпосереднього) впливу на якість послуг у закладах вищої освіти): споживачі послуг вищої освіти; конкуренти на ринку освітніх послуг; спонсори і партнери закладів вищої освіти; органи державної влади та місцевого самоврядування; фактори наносередовища (фактори внутрішнього

середовища закладу вищої освіти, що безпосередньо впливають на якість послуг вищої освіти): якість роботи професорсько-викладацького складу; рівень організації освітньої діяльності; рівень організації науково-дослідної діяльності; рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій; матеріально-технічна та експериментальна база; корпоративна культура.

У більшості випадків у закладах вищої освіти відсутня комплексна система стратегування. Якщо розробка дорожніх карт проводиться в обов'язковому порядку за показниками моніторингу ефективності закладів вищої освіти, то реалізація, найчастіше, обумовлена поточною ситуацією без проектування та/або сценування [2, с. 39]. Сам контроль проводиться тільки в період підготовки обов'язкової звітності. Необхідне регулювання діяльності, складання заходів по роботі з майбутнім станом, коригування стратегії з використанням інструментів прогнозування, форсайта, практикуються рідко. Для врахування складових діяльності та забезпечення високого результату в перспективі були використані особливості сучасного процесу стратегування, що дозволило сформувати систему з підвищення якості послуг вищої освіти як сукупність форсайт-методів планування та проектного управління. Така систематизація дозволяє визначати можливості підготовки фахівців різного рівня. Проектний підхід за своєю суттю здатний забезпечувати контроль виділених коштів на проведення науково-дослідних розробок, зниження суб'єктивності вчених і що важливо, формування усвідомлення загального результату, на який повинні бути спрямовані зусилля всіх вчених країни в найближчій перспективі.

Стратегування підвищення якості послуг вищої освіти має ґрунтуватися, з нашої точки зору, на принципах системності, цілепокладання, форсайтінгу, проектно-орієнтованості, ієрархічності, ефективності. Зазначені принципи стратегування визначають використання технологій форсайту та проектного управління у закладах вищої освіти для оцінки та підвищення якості послуг вищої освіти. Важливу роль у процесі оцінювання та підвищення якості послуг вищої освіти відіграють фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на процес стратегування розвитку закладів вищої освіти в цілому.

Відзначимо важливість застосування форсайт-методів до процесу

стратегування підвищення якості послуг вищої освіти. Особлива роль тут відводиться форсайту як інструменту стратегічного прогнозування, так і методу експертного обговорення проблем [3, с. 31].

Актуальність проектного управління очевидна при впровадженні принципів якості в процесі надання освітніх послуг, оскільки даний напрямок відображає як загальне стратегічне бачення Міністерства освіти і науки України щодо реалізації пріоритетних проектів у сфері освіти і науки, так і сутність процесів управління якістю, введених в теорію і практику стратегічного розвитку суб'єктів господарської діяльності.

Таким чином, підвищення якості послуг вищої освіти значною мірою визначається системою стратегування розвитку закладів вищої освіти, на яку впливає сукупність факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. На основі аналізу системних взаємозв'язків складових якості послуг вищої освіти розглянуто поняття стратегування підвищення якості вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Корсак К. Проблеми якості вищої освіти: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2007. 231 с.
2. Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: монографія / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України, 2020. 220 с.
3. Управління якістю освіти: досвід та інновації: колективна монографія / за заг. ред. Л.Л. Сушенцевої, Л.М. Петренко, Н.В. Житник. Павлоград: ІМА-прес, 2018. 276 с.